
DIENST op 30 juni 2024, 10 uur
Doopsgezinde Gemeente Aalsmeer
Muzikale omlijsting : Cees Vrooland, orgel
Kaarsen, Mededelingen: Tilly Overbeek
Voorganger: ds Yko van der Goot
Lezer Gerda Misset

Welkom en aansteken van de kaars - Moment van stilte en inkeer

Lied 655 vers 1, 2, 3 Zing voor de Heer een nieuw gezang

Groet en bemoediging

Goedemorgen, zusters en broeders.

Het is goed elkaar ook deze morgen te ontmoeten.

Het is de tweede zondag in de zomer en we zingen van verwondering over de **naam** van God en over de **hand** van God die ons wil leiden.

En zo begroeten we elkaar in het licht van de Eeuwige,
de Eeuwige die hemel en aarde maakt,
die ons in liefde met elkaar verbindt, hier en met alle mensen -
moge de vrede van de Eeuwige met ons zijn en met onze wereld. Amen

Lied 655 vers 4 en 5

Gebed

Laat ons stil worden en bidden

Eeuwige God,

wees bij ons als we ons machteloos voelen te midden van de onrust in ons leven en te midden van de verwarring in deze wereld

geef dat onze stemmen niet verstommen door alles wat ons angst aanjaagt -
laat ons moedig zijn

dat we ons uitspreken tegen onrecht en dat we doen wat we kunnen tegen geweld

wees óók bij ons als we in een juichstemming zijn, als we ons sterk voelen -
laat ons dan niet *overmoedig* zijn

dat we onszelf niet overschreeuwen en onze eigen kracht overschatten ten koste van anderen en van onszelf

geef dat wij ons blijven verwonderen over het leven in alle kwetsbaarheid en dat wij blijven zingen van licht, liefde en vrede, in uw Naam. Amen

We zingen vanmorgen onder andere twee liederen van Henk Jongerius. Henk Jongerius is in april van dit jaar overleden. Hij was Dominicaans priester en als dichter heeft hij ons een aantal

prachtige liederen nagelaten. Daarvan staan er 13 in ons Liedboek. We gedenken hem met het zingen van 2 mooie liederen. Straks lied 647. Nu eerst een *lied van vrede* Lied 462: vers 1, 2, 3

Lied 462: 1, 2, 3 *Zal er ooit een dag van vrede*

Inleiding

Het ziet ernaar uit dat er over een paar dagen een nieuw kabinet op het bordes zal staan. Vier partijen hebben een akkoord gesloten op hoofdlijnen. *Hoop, lef en trots* hebben ze erboven gezet. Naar eigen zeggen wordt het een kabinet dat lef toont en trots uitstraalt. Een kabinet dat bovenal hoop geeft. Het klinkt veelbelovend.

Bij 'hoop' denk ik altijd direct terug aan de jaren zestig en zeventig.

In die tijd studeerde ik in Amsterdam theologie aan de VU. Het was in veel opzichten een hoopvolle tijd.

Op zondagmiddag zaten we vaak in het Vondelpark. Het leek altijd mooi weer. Het leek soms al een beetje hemel op aarde, met veel muziek en bloemen.

Mijn vrouw en ik kozen toen ook een trouwtekst waar hoop uit sprak. Het was een tekst uit de psalmen, Psalm 33:22.

In de bijbelvertaling die we toen gebruikten was die tekst:

'Uw goedertierenheid, Here, zij over ons, gelijk wij op U hopen.' (NBG51)

Anderen vertalen het met: 'Uw goedertierenheid, Here, zij over ons, zoals wij op u *wachten*.' (N.H. Ridderbos, *De psalmen*, Kampen 1962, p.337).

Hopen wordt dan dus *wachten*. Dat ligt blijkbaar dicht bij elkaar. Hopen, wachten en verwachten. Wij *verwachten* de goedertierenheid, de goedheid en de trouw van de Eeuwige in ons leven, en daarbij bewegen we ons voortdurend heen en weer tussen vertrouwen en verlangen.

Nog altijd zoek ik in de Bijbel graag naar plaatsen waar hoop ter sprake komt. Deze zondag vinden we het in Psalm 27. **Die lezen we nu uit de Naardense Vertaling.**

Schriftlezing Psalm 27 (uit Naardense Bijbel)

Lied 221 *Zo vriendelijk en veilig als het licht*

Schriftlezing 1 Johannes 3:18-24 (NBV21)

Lied 647 *Voor mensen die naamloos* (gemeente staat)

Overdenking

Zusters en broeders, mensen van God.

De Psalmen. Joodse liederen zijn het. Liederens, gedichten van lang geleden. Het is een bonte mengeling van stemmen en stemmingen.

Sommigen van ons zijn misschien met de psalmen opgegroeid en moesten op school psalmverzen uit het hoofd leren. Ze kunnen ze nu vaak nog zingen en opzeggen. 't *Hijgend hert der jacht ontkomen...*'

Voor anderen zijn de psalmen minder vertrouwd en klinken ze soms vreemd en exotisch.

We zingen ze ook niet zo vaak.

De berijmde versies klinken in onze oren vaak zwaar, ook in de meest recente versies. Dat komt niet alleen door de tekst, maar ook door de vaak nogal gedragen melodie.

Nee, de psalmen zijn niet bepaald songfestivalliedjes. Dat is duidelijk. Maar de psalmen in de Bijbel zijn wèl uniek.

Het zijn ware levensliederen. Liederens van *vertrouwen* en *verlangen*. Ze spreken de taal van de ziel en voeren ons mee op golven van angst en verwondering, van twijfel en vastbeslotenheid, van rusteloosheid en berusting, van vreugde en verdriet. Je moet ze zorgvuldig lezen, liefst in een goede vertaling of in verschillende vertalingen. Je moet ze lezen zoals je een gedicht leest: woord voor woord.

Veel gedichten gaan niet voor je open, omdat je er de tijd niet voor neemt. Dat om te beginnen. Maar het beste is ook om ze *samen* te lezen, om samen te zoeken naar zin en betekenis van gedichten, want we hebben als lezer allemaal onze eigen beperkingen en blinde vlekken.

Als je een gedicht *samen* zorgvuldig leest dan merk je vaak pas hoe ieder mens vanuit een eigen achtergrond en levenssituatie betekenissen vindt in de soms raadselachtige teksten.

Dan merk je pas de rijkdom, de wonderlijke rijkdom van taal en tekens, van woorden en beelden.

Wat we hier nu doen is dus nogal een waagstuk. Ik neem een psalm en zeg er wat over in de hoop dat we er *samen* wat in herkennen - ieder van ons vanuit een eigen achtergrond.

Toch probeer ik het vanmorgen: iets zeggen over Psalm 27.

Psalm 27 is een opmerkelijke psalm. Er is wel gedacht dat het oorspronkelijk twee psalmen zijn geweest. Want de eerste helft heeft een heel andere sfeer dan de tweede.

In het begin is de dichter in een juichstemming. De Eeuwige is mijn licht, mijn heil, mijn redding. Geen vijand doet mij wat. Een veste, een burcht is de Eeuwige. Een veilige plek om te schuilen.

Volgens het opschrift van de psalm is David de dichter en hij lijkt zich hier onaantastbaar te voelen.

Hij zegt: Ik kijk vanuit de hoogte neer op mijn vijanden. Wie zou ik vrezen? Ik wil alleen maar juichen en zingen voor de Eeuwige.

Er klinkt een groot *vertrouwen* uit deze woorden, maar je vraagt je af: is dit niet de stem van iemand die overmoedig is?

Want hoe realistisch is dit? Hoe kun je nou *niet* bang zijn voor legers en oorlogen. De vijand is nooit ver weg en het blijft ook je vijand, al kijk je op hem neer. //

We realiseren ons natuurlijk heel goed: dit is een tekst van lang geleden. En we vragen ons af: wat kunnen deze woorden voor ons betekenen?

Nu, vele eeuwen later, trekken wij lessen uit de geschiedenis en dan moeten we vaststellen dat oorlog van alle tijden is en dat er altijd wel ergens oorlog is, in het groot en in het klein.

Juist in deze tijd zien we tot ons groot verdriet dat oorlog en vijandschap op veel plaatsen aangewakkerd worden en verder woekeren.

Mensen worden gemarteld en gedood, steden en dorpen onbewoonbaar gemaakt.

We zijn dagelijks getuige van hartverscheurende taferelen en van totale ontredde-ning. Onmenselijker en wreder kan het niet worden, denk je.

Maar elke dag zijn er nieuwe slachtoffers van de waanzin.

En er lijkt geen eind aan te komen.

Dus wij schreeuwen het niet van de daken: 'Voor wie zou ik bang zijn?' Want er zijn vijanden genoeg.

Het is niet te bevatten waarom mensen elkaar zoveel pijn en verdriet aandoen.

Ik weet niet of u, eerder dit jaar, de bekroonde televisieserie over De Joodse

Raad gezien hebt. Het was beklemmend om te zien hoe het onheil steeds een stapje verder ging. Hoe de haat tegen Joden stap voor stap leidde naar concentratiekampen en gaskamers, naar de dood van miljoenen onschuldige mensen. Het is onvoorstelbaar. Toch is het gebeurd en we mogen het nooit vergeten.

Het herinnert ons eraan hoe makkelijk we kunnen wegglijden.

Steeds weer.

De mensen dachten na de oorlog dat zoiets nooit weer kon gebeuren. Maar het lijntje is dun.

En ja, dat is beangstigend, want het is een sluipend gevaar.

Van politici, ook in ons land, die fundamentele mensenrechten aantasten met beledigende en intimiderende taal.

Van mensen die haat zaaien in plaats van democratische rechten te verdedigen en vrede te zoeken.

Sommigen maken onderscheid tussen het *gewenste eigen volk* en *ongewenste vreemdelingen*.

Zulke taal is niet onschuldig. Want geleidelijk, haast ongemerkt, verhardt de samenleving. Het is ieder voor zich en God is nergens.

Ons moreel besef wordt op de proef gesteld en als we niet oppassen vergeten we gaandeweg dat wij allemaal mensen zijn: gewone, kwetsbare mensen, die in alle kwetsbaarheid op elkaar aangewezen zijn en het samen moeten zien te rooien op deze ene aarde, die ook al zo kwetsbaar is.

Soms schrik je ook van je eigen destructieve gedachten. Wat kan er niet allemaal in je rondspoken? Je wordt soms bang van jezelf. Je kunt zomaar ook je eigen *vijand* worden.

Kortom: vijanden zijn erbij de vleet. Zo'n juichende psalmtekst is voor ons daarom moeilijk 'na te zingen'...

De Bijbel zelf zorgt hierbij natuurlijk ook voor de nodige onrust.

Want geregeld horen we de woorden: 'Vrees niet', 'Wees niet bang', 'Wees niet bevreesd', of hoe je het ook vertaalt.

Dat het zo vaak gezegd wordt, wijst er op dat er blijkbaar aardig wat te vrezen valt. Gevaren, vijanden, oorlog en geweld. *De dichter lijkt het zich bij nader inzien ook te realiseren, want halverwege de psalm, in vers 7, slaat de stemming om. Zijn gejubel gaat over in gebed. 'Hoor, Eeuwige, mijn stem nu ik roep, begunadig mij en geef mij antwoord!'*

Nu lijkt hij te beseffen dat er wel degelijk alom dreiging is, dat er vijanden zijn die het op hem gemunt hebben. Zijn hemelhoog juichen slaat om in diep

smeken. Hij roept om hulp en bescherming. Hij zoekt hulp bij de Eeuwige. En dan na zijn indringende gebed lijkt hij op te staan en zichzelf en de hoorder moed in te spreken: '*Hoop op de Eeuwige: wees sterk, je hart zij onversaagd, blij hopen op de Eeuwige.*'

Of zoals het in de Nieuwe Vertaling staat: '*Wacht op de Heer, wees dapper en vastberaden, ja, wacht op de Heer*' (vs. 14).//

Een wonderlijke psalm is het. Wat voor mens is hier aan het woord? Heeft de dichter last van wisselende stemmingen?

Misschien kun je de psalm toch het best als geheel lezen. Als een tweestemmig lied, een lied van vertrouwen en verlangen. Misschien is de gespletenheid, de tweestemmigheid van de psalm juist herkenbaar en menselijk. Je kunt nog zo hard in God geloven en op God *vertrouwen*, tegelijk blijft ons hart onrustig en *verlangt* het naar een schuilplaats in een harde en verwarde wereld.

Er is een *verlangen* naar bevrijding van onze eigen verwardheid en van de vijandschap om ons heen, vooral ook om verlost te worden van alle pijn en verdriet die eruit voortkomen.

Zo bewegen we ons tussen *vertrouwen* en *verlangen*.
Misschien is dat wel het kenmerk van geloven: dat we altijd in een spanning leven tussen *vertrouwen* en *verlangen*.

Soms is het *vertrouwen* weg, maar dan nog blijft het *verlangen* en we kunnen met bewondering kijken naar mensen met *een diep vertrouwen* en *een groot verlangen*, mensen met een helder doel en een onversaagd hart. Ik denk vandaag aan Aleksej Navalny. Hij was de hoop van vrijheidslievende Russen.

Hij zette zich onbevreesd en vreedzaam in voor een democratisch Rusland. Hij offerde zijn eigen vrijheid op voor de vrijheid van anderen. In februari overleed hij en daarna is het stil geworden.

Dertig dagen voor zijn dood schreef hij:

'Er zijn geen geheimen of deals. Alles is echt heel simpel. Ik heb mijn land en mijn overtuigingen. Ik wil ze niet opgeven of verraden.

Als je overtuigingen iets betekenen, moet je bereid zijn ervoor op te komen en, zo nodig, er offers voor te brengen.

Als je daartoe niet bereid bent, dan heb je geen overtuigingen.

Je *denkt* alleen maar dat je ze hebt. Maar dat zijn geen overtuigingen of principes – het zijn gedachten in je hoofd.'

Woorden als *hoop, lef en trots* zijn op hem van toepassing. Hij laat zien dat *hoop geven* meer is dan het doen van boterzachte beloften, zoals in de politiek maar al te vaak het geval is.

En nee, wij zijn niet allemaal zulke helden als Navalny. Want we zien hoe hoog de prijs kan zijn.

Toch hebben ook wij onze overtuigingen en we hebben principes die we met elkaar delen, al zijn we daarmee misschien te voorzichtig. Misschien moeten we ons stemmen voor vrede en vrijheid duidelijker laten horen.

Daarbij laten we ons ook deze morgen inspireren door de Bijbel.

In Psalm 27, deze psalm van David, zien we hoe vertrouwen en verlangen samengaan.

En in het Nieuwe Testament zien we hoe vertrouwen en verlangen gezicht krijgen in Jezus, hij die zoon van David genoemd wordt.

Jezus leefde in vertrouwen en verlangde naar heelheid en genezing. Hij verzette zich tegen de machten van ziekte, vernielzucht en vijandschap.

Dat deed hij met mededogen en met 'een hart dat onversaagd is'. Dapper, moedig, onbevreesd.

Jezus maakt geen onderscheid tussen gewenste en ongewenste mensen.

En het is daarom onze overtuiging dat we geroepen zijn om elkaar lief te hebben, 'niet met de mond, met woorden, maar waarachtig, met daden', zoals in de eerste brief van Johannes staat (1 Joh. 3:18).

Het draait om liefde.

Als we elkaar liefhebben, en ook hart hebben voor de arme, de vluchteling en de vreemdeling, dan zullen we dichtbij God zijn.

Psalm 27 eindigt met een oproep. Het is een oproep om te *wachten met vertrouwen*. Om te *vertrouwen* op de goedheid en trouw van God en in die Geest te leven.

Dat wil zeggen: *doen wat je moet doen uit liefde* - moedig, onbevreesd, met een onversaagd hart.

Het zijn woorden om te onthouden en tegen elkaar te zeggen.

Steeds weer.

Om tegen elkaar te zeggen - met alle vragen en twijfels, die we hebben, en in alle tweestemmigheid die er is -:

blijf hopen op de Eeuwige. Amen

Stilte / Muziek

Open ruimte

Gebeden (voorbeden, stil gebed. Onze Vader)

Laat ons bidden:A

Ook deze morgen zijn het woorden van hoop, die we horen, woorden van *vertrouwen* en woorden van *verlangen* naar bevrijding in een ontredderde wereld

wij bidden geef ons hoop en kracht om aan een samenleving te werken waarin we veilig kunnen wonen, ongeacht onze kleur, taal of afkomst

we denken aan de vele slachtoffers van ongelijkheid, ongelijkheid die ook in onze eigen geschiedenis diepe sporen heeft getrokken, mensen zijn uitgebuit en slaaf gemaakt, waardoor zen diep zijn vernederd tot op vandaag

wij bidden: ontwapen de machtigen die geen menselijkheid lijken te kennen en die geen enkel oog lijken te hebben voor mensen in hun kwetsbaarheid

wij bidden om wijsheid voor wie invloed hebben in ons land en in de wereld - dat zij niet de boventoon voeren met beledigende en haatdragende taal maar dat zij hun stem verheffen tegen wreedheid en onrecht, en opkomen voor gelijkheid en vrijheid

wij bidden

geef ons de creativiteit en de moed om vrede te vinden met elkaar, vrede in ons land, vrede tussen naties en vrede met de schepping - maak ons *daarin* mensen met een onversaagd hart, mensen van het licht, zonder geweld

wij bidden dat wij in *vertrouwen* onze weg mogen gaan, moedig en met mededogen

- laat liefde spreken uit onze woorden en daden in aandacht en zorg voor elkaar en voor de aarde

we denken aan de zieken en de mensen die leven met verdriet om gemis en we bidden:

wees met ons en geef ons hoop

En in stilte zoeken we de nabijheid van de Eeuwige, die groter is dan ons hart...

Samen bidden we de woorden die Jezus ons geleerd heeft:

Onze Vader in de hemel, laat uw naam geheiligd worden,
laat uw koninkrijk komen en uw wil gedaan worden,
op aarde zoals in de hemel.

Geef ons vandaag het brood dat wij nodig hebben.

Vergeef ons onze schulden, zoals ook wij hebben vergeven wie ons iets
schuldig was.

En breng ons niet in beproeving, maar red ons uit de greep van het kwaad.
Want aan u behoort het koningschap, de macht en de majesteit tot in
eeuwigheid.

Amen

Twee collecten tijdens voorspel slotlied

Wij zingen van Lied 612 vers 1 en 2 en na de zegen het derde vers.

Lied 612: 1, 2 *Wij komen als geroepen*

Zegenbede

Wij vragen om een zegen voor vandaag en voor al onze dagen:

Moge de Eeuwige ons zegenen en beschermen

Moge de Eeuwige het licht zijn in ons leven

Moge de Eeuwige in liefde bij ons zijn en ons vrede geven. Amen

Lied 612: 3

Doven van de kaars

Muziek

Na de dienst is er gelegenheid om koffie te drinken; u bent hierbij van harte
welkom.

Orgelspel bij uitgaan van de dienst